

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

2007/1. (17. szám)

Beszámoló a Múltunk Öröksége Alapítvány 2006-ban végzett munkájáról

Az alapítvány nyilvántartási száma: Fővárosi Bíróság 6008/1996. március 4.

Az alapítvány neve: Múltunk Öröksége Alapítvány

Adószáma: 18080320-1-41

Az alapítvány székhelye: 1035 Budapest III., Szél utca 19. II. emelet 12.

Az alapítvány célja: A baloldali értékek szellemében szerveződött gyermekcsoportok, mozgalmak, szövetségek tevékenységével, történeti értékek gyűjtésével, kutatásával, publikálásával és megőrzésével foglalkozó szervezetek szakmai és anyagi támogatása.

Az alapítvány közhasznúsági fokozata: közhasznú (Fővárosi Bíróság Pk.60144/1996/5, 2000. január 26-tól)

Az alapítvány képviselőjének neve, lakóhelye: Jelenics József, 1035 Budapest, Szél u. 19.

Az alapítvány nonprofit szervezet. A könyvelés és az eredmény kimutatás önköltségi eljárással készül.

Az alapítvány nyilvántartásba vételéről rendelkező jogerős bírósági határozat száma, kelte: Pk.60144/1996/2, 1996.03.04.

tottuk Löwi Sándor megrongálódott emléktábláját születésének 100 éves évfordulója alkalmából.

A volt budapesti úttörő apparátus rendezésében baráti találkozót tartottunk a Kispesti Munkásotthonban, ahol felszólaltunk, és a megjelentektől alapítványunk támogatását kértük.

A Parlamentben Civil fórumon vettünk részt.

Az MPT mozgalompedagógiai szakosztályának szervezésében egynapos bécsi tapasztalatcserén voltunk a Jugendleiter Zentrumban, ahol egy szabadidő megszervezésével foglalkozó tanfolyam hallgatóival beszélgettünk.

Ugyancsak februárban a XIII. kerületi Angyalföldi Helytörténeti Gyűjteményben Jelenics József előadást tartott a Gyermekbarát és az Úttörőmozgalom kialakulásáról.

Márciusban Sonia Diaz kubai nagykövet asszonnyal találkoztunk a Zsigmond téren, akitől a kubai gyermekmozgalom iránt is érdeklődtünk. Márciusban került sor az Orosz Kultúra Házában Vladimir Viszockijról tartott előadásra, amit ismételten Viczai Péter barátunk szervezett.

Március végén a Fővárosi Pedagógiai Intézetben a Magyar Cserkészfiúk Szövetsége és az Úttörőmozgalom 1948. évi egyesülésével foglalkozó konferencián vettünk részt, amelyen P. Miklós Tamás tartott bevezető előadást. Dr. Nádházi Lajosnak kitűnő, tényekkel bizonyított hozzászólása volt a cserkész és úttörő vagyoni kérdéséről.

Áprilisban a Pest Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítvány ünnepi rendezvényén Életfa-díjban részesítettük Derzsi Ottót és Dr. Pálffy Gyulát 80. születésnapja alkalmából.

A nyár végén elhoztuk a Marton Jenő barátunk hagyatékából származó könyveket Keszthelyről.

Az alapítvány baloldali, humanista szellemiségű civil szervezet.

Alapítványunk tevékenysége önkéntes szellemi és fizikai munkán alapszik. A kuratórium és a felügyelőbizottság tagjai semmiféle anyagi támogatásban nem részesülnek.

Az alapítvány támogatóinak létszáma az eltelt évtizedben 150 fő körül állandósult, bár változások mindig voltak. A 2006-os évben több aktív alapító tagunkat elvesztettük. Szervezeti egységeink nincsenek, de az ország legtöbb megyéjében vannak támogatóink, a legjelentősebb számban budapestiek és a főváros környékiek.

A kuratórium a korábbi évekhez hasonlóan 2006-ban is négy alkalommal tartott összejövetelt, ahol tevékenységünk legfontosabb kérdéseit tárgyaltuk meg. A közel két év óta tartó Marton Jenő hagyaték ügyet a múlt év végével tudtuk lezárni, és a két bankban lévő anyagi javainkat sikerült a Kereskedelmi és Hitelbankban egyesíteni.

A megnövekedett vagyoni értékhez 3 tagú felügyelőbizottságot választottunk, melynek elnökéül Révész Györgyöt, tagjainak Tóthné

Nyiszteruk Hildát és Gergely Amáliát kértük fel, akik a felkérést elvállalták.

Legfontosabb kapcsolattartónk pártolóinkkal a Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója, amelyből 2006-ban is két szám jelent meg. Ezekben foglalkoztunk az Úttörőmozgalom 60. és az Alapítvány 10. évfordulójával, valamint Marton Jenő emlékének megőrzésére szóló pályázat kiírásával.

A Múltunk Öröksége Alapítvány tevékenysége és közhasznúsági munkája 2006-ban

2006. évi programunk fő feladatai voltak: az úttörőmozgalom 60. évfordulójáról és az Alapítvány 10. évfordulójáról való méltó megemlékezés, valamint Marton Jenő 2 éve húzódó hagyatéki ügyének lezárása.

Január 13-15: a volt ifi vezetők és az alapítványi pártoló tagok börsönyligeti összejövetelén tájékoztattuk a megjelenteket 2006. évi elképzeléseinkről.

Néhányan részt vettünk a vietnami nagykövetség rendezésében tartott TET (újév) évfordulón.

Februárban Mádon Galambos Imre polgármester úr támogatásával felújít-

Októberben Győrben jártunk, ahol az orosz nyelvi társaság helyzetéről tárgyaltunk Viczai Péterrel.

Ugyancsak októberben Miskolcon elhunyt klubtársunk, Kurdi Attila özvegyétől ifjúsági könyveket vásároltunk.

Két alkalommal jártunk Kassán, ahol Rákóczival és 1848/49-cel kapcsolatos könyveket vásároltunk és cseréltünk.

Dr. Menner Ödön barátunk támogatásával igen szép, de nem túlságosan nagysikerű kiállítást tartottunk az Angyalföldi Helytörténeti Gyűjteményben, amit a közbejött önkormányzati választások megszakítottak. Alapjában eredményes volt, köszönet érte Menner Ödönnek, az ország egyik kiemelkedő úttörő, ifjúsági jelvény és kiállítás gyűjtőjének.

Egyik beteg tagtársunkat az alapítvány több alkalommal, több ezer forintos gyógyszer-támogatásban részesítette.

Jelentős akciónk volt a Zemplén Gazdátlan Állataiért Alapítvány részére két alkalommal juttatott 5000-5000 forint támogatás.

Az elért eredményekhez jelentősen hozzájárultak azok a szervezetek, akikkel az elmúlt évek során sikerült együttműködést kialakítani:

1. A Magyar Pedagógia Társasággal, dr. Trencsényi László az alelnöke és Laurenszky Ernő a Mozgalompedagógiai Szakosztály vezetője. Az év során különböző tanácskozásokat szerveztek, ahol igen értékes és hasznos előadások hangzottak el.
2. Igen jó és fejlődő a kapcsolatunk a Régiók Interkulturális és Orosz Nyelvi Egyesületével, személy szerint dr. Viczai Péterrel. Közös tevékenységünk Vlagyimir Viszockij emlékének őrzése, a róla szóló orosz és magyar nyelvű kiadványok összegyűjtése. Létezik egy kis időszakos kiadványuk is, a Russzkij Jazik. Távlatában az orosz tanárokat szeretnénk megszervezni, azokkal az iskolákkal kapcsolatot teremteni, ahol van orosz nyelvoktatás, valamint Ukrajna felé nyitni – Rákóczi emlékekhez hozzájutni.

3. Igen jó és kölcsönös a kapcsolatunk az Angyalföldi Helytörténeti Gyűjteménnyel és az Angyalföldi Honismereti Klubbal. Kiállításokra, vetélkedőkre nyújtottak lehetőséget, évente legalább egy előadást tartunk ifjúsági, úttörő, gyermekbarát, kerülettörténeti témában, honismereti sétát, vetélkedőt szervezünk. A klubbal közösen látogatást tettünk az ORFK-on (a „zsarupalotában”).

4. Rendszeres a kapcsolatunk a XIII. kerületi öreg ifikkal – egykori úttörőkkel, majd úttörővezetőkkel. Évente két alkalommal jönnek össze tavasszal és ősszel. Részt vettünk a szeptember végén a Mátrában, Bagolyirtáson rendezett 3 napos találkozójukon is.

5. Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetségével lazult a kapcsolat. Korábban sok segítséget, kiadványokat kaptunk tőlük. Részt vettünk a Ságvári emléktábla koszorúzásán. Támogattuk a barbár kezek által összetört emléktábla újjal történő pótlását.

6. A Magyarországi Gyermekbarát Mozgalommal az utóbbi időben ugyancsak meglazult a kapcsolatunk, pedig korábban igen gyümölcsöző volt.

7. Sajnos a Magyar Úttörők Szövetségével is igen gyenge lett a kapcsolat, nem kapunk megfelelő tájékoztatást. Ennek sajnos a gyerekek látják a kárát.

8. Az Ezüsfokos túravezetői vándordíjat Várhelyi Mária, és Várhelyi Miklós tárnoki úttörővezetők kapták.

9. A Civil Alapprogram keretében kiírt pályázaton 100000 Ft-ot nyertünk, amiért számítógépet vásároltunk.

10. Kiadványok:

2006-ban három kiadványban működöttünk közre tevékenyen.

1. A Magyar Úttörők Szövetsége 60. és a Múltunk Öröksége Alapítvány 10. évfordulója alkalmából hirdetett *pályázatok ismertetése*. A 2006-ban beadott pályázatokat (11 pályamű és 3 úttörőtörténeti könyv gyűjtemény.) 2006. június 4-én Csillebércen 5000-5000 Ft-tal díjaztuk és a fenti címen 50 példányban kiadtuk. A pályaművek kivonatos ismertetése és a díjazottak neve a Múltunk Öröksége Alapítvány 2006/2 számú Tájékoztatójában megjelent.

2. *Európa védőbástyái 1456-2006.* c. túrafüzetet Dr. Tóth József állította össze.

3. Igen értékes és figyelemreméltó Dr. Nádházi Lajos: *A magyarországi úttörőintézmények története és adattára* c. munkája.

Az első kiadványt saját erőből mi állítottuk össze, a második és harmadik mű megjelenítéséhez jelentős anyagiakkal járultunk hozzá.

Befejezésül meg kell említeni, hogy a kuratórium szinte valamennyi tagjának igen kedvezőtlenül alakult az egészségi állapota az év folyamán, ami kedvezőtlen hatással volt munkánkra.

A kuratórium nevében:

Jelenics József elnök

A Múltunk Öröksége Alapítvány kuratóriuma az alábbiakban teszi közzé az alapítvány **2006-os mérlegének** fő sorait (az adatok ezer forintban értendők):

Eszközök:

Befektetett eszközök:	243
Forgóeszközök:	10050
Eszközök összesen:	10293

Források:

Saját tőke:	10225
Kötelezettségek:	68
Források összesen:	10293

Ötven év történetéből

A rendszerváltás óta folyamatos támadások érik az úttörőmozgalmat, mint „pártállami maradványt”. Ezek a tendenciózus jobboldali „elemzések” szándékosan összemossák a mozgalom egyes szakaszai között lévő lényeges különbségeket, és úgy tüntetik fel, mintha változatlanul az ötvenes évekre jellemző módon „kommunista gyermekszervezetként” működne.

Ezzel a mozgalompedagógiai hamisítással sikerül is megtéveszteniük főként a fiatalabb, tájékozatlanabb nemzedékeket, mivel téveszméik megcáfolására a média sajnos nem ad teret. Mind-egyedígg nem készült még el egy olyan objektív, XX. századi ifjúságmozgalmi monográfia, amely eligazításul szolgálhatna a téma iránt érdeklődőknek. Ezért is érdemes néhány adalékkal szolgálni arról, milyen alapvető **korszakhatár** volt az 1957. évi újjászervezés.

1956/57 fordulóján igen alapos elemzésekre került sor a korábbi évek hibás gyakorlatának megszüntetése, és egy új, sikeres gyermekmozgalmi stratégia kidolgozása érdekében. Az elmúlt tíz év tapasztalatait összegezve megállapították, hogy az iskolák államosítása után az 1848-as forradalmi eszmék jegyében, annak jelképrendszerével kiterelbelyesedő úttörőmozgalom a **szabadság és közösség** nemes jelszavát írta zászlajára, de 1949-ben, a „szocializmus építésének évében” már megkezdődött a mozgalom „államosítása”, amely egyrészt a jótanulási mozgalmat, másrészt a klerikális reakció elleni harcot jelölte meg a fő feladatok között.

Az ötvenes években monopolhelyzetbe került úttörőmozgalom, a **párt gyermekszervezeteként** az aktuális napi osztályharc segédcapatának szerepét töltötte be. A gyerekek és a pedagógus úttörővezetők direkt módon vettek részt a kitűzött feladatok – munkaverseny, békekölcsön-jegyzés, beszolgáltatás, tanácsválasztás, stb. – segítésében.

Az 1953. évi revíziók nyomán a következő években a mozgalomban is történtek lépések pl. a szakági tevékenység, a romantikus formák bővítése terén, de generális változásra csak 1957-ben került sor. Ennek fő irányát a februári párthatározat így jelölte meg:

Az úttörőmozgalom a jövőben ne legyen sem a napi politikával foglalkozó szervezet, sem pedig a gyermekek szabadidejét teljesen igénybe vevő második iskolai elfoglaltság.

Ennek megfelelően a korábbi falanszter-jellegű, keményvonalas politikai tevékenységet felváltotta a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe vevő, sokoldalú fejlesztő-nevelő munka. Az új stratégia kidolgozása **Trencsényi-Waldapfel Imre** professzor nevéhez kötődik.

A csapatok programjáról készült feljegyzésekben az agyonpolitizáltság helyett a nemzeti jelleg hangsúlyozása, az érzelmi nevelés, az önkéntesség, a szabadidő hasznos eltöltésére vonatkozó gyermekközpontú, vonzó szaktevékenységek, romantikus táborozási, turisztikai formák szerepeltek. *A szövetség tevékenységének fő formái a túrák, táborok ... versenyek ... vetélkedők ...* – olvasható az útmutatóban.

A minőségi nevelőmunkát szolgálták a **próbák** és a helyi sajátosságok alapján kialakítandó **önálló csapatélet** programjai.

Persze ezeknek a célkitűzéseknek a megvalósítása nagyban függött a helyi párt- és tanácsi vezetők, iskolaigazgatóktól és az akkor alakult Szervező Testületektől. Ezért is vált központi feladattá az úttörő-apparátus és a csapatvezetők **képzése**, a romantikus formák szocialista pedagógiai tartalommal való megtöltése jegyében.

Ezek a vezetőképző tanfolyamokon tapasztalt mozgalmi vezetők ismertették saját sikeres módszereiket. A szakirodalomban pedig a szovjet pionírvezetők számára írt kiadványok mellett a jól bevált, egykori cserkésztszti segédkönyvek anyaga is hozzáférhetővé vált.

Ettől kezdve bővült azoknak a nem pedagógus **szakembereknek** a köre, akik szívesen vállalkoztak kedvenc időtöltésüknek megfelelő, különféle úttörő szakági foglalkozások vezetésére szakkörök, klubok keretében.

Hatalmas lendületet kapott – széleskörű társadalmi munkában – a nyári táborok építése, amelyek jelentős számú gyermek számára biztosítottak élmény dús foglalkozásokat – a manapság annyit kárhoztatott paternalista pártállam jóvoltából – szinte filléréért!

Ezeket a nagyszerű lehetőségeket igazán az egykori gyerekek – a mai szülők – tudják értékelni, mivel össze tudják hasonlítani, hogy miben részesültek ők, és mitől estek el a rendszerváltás után az ő gyermekeik a piacgazdaságnak becézett vadkapitalizmus jóvoltából...

Dr. Tóth József

Árpád-napok Üllön

Az üllői Árpád Fejedelem Általános Iskola – nevét a 3. sz. Árpád Fejedelem Úttörőcsapatától vette át – március 29-31. között rendezte meg a már hagyományos Árpád Napokat. A változatos, gazdag program nagy élményt jelentett a résztvevőknek, ezek az alábbiak voltak:

- festmény és ikon kiállítás a Vargha Gyula Városi Könyvtárban,
- szavalóverseny az alsó tagozatosok részére,
- történelmi vetélkedő a felső tagozatosok részére,
- néptánc- és kórustalálkozó a Községi Házban,
- az Üllői Mecénás Klub kiállítása,
- Árpád-napi ünnepség,
- Árpád-díj átadása,
- Napsugár Napközi Otthonos Óvoda jótékonyági bálja a Községi Házban.

Ki kell emelni az alsós tanulók szavalóversenyét, melyen a kis elsősök is részt vettek. A felsősök részére rendezett történelmi vetélkedő egyes állomásain a tanulók komoly felkészültségről, tudásról adtak számot. Különösen az Árpád-házi királyok állomásán nyújtottak maximális teljesítményt. A helyezettek könyvjutalomban részesültek, de valamennyi résztvevő csokoládét kapott.

A rendezvénytársasorozat zárásaként műsort adtak a diákok az iskolában. Mindez komoly felkészülést igényelt a tanulók, tanárok részéről egyaránt. Virág Luca 7. osztályos tanuló így nyilatkozott a felkészülés időszakáról: „Nagyon sokat készültünk erre a műsorra. Sok volt a gyakorlás, a próba. Nyafogtunk, hogy hosszú a vers, a szöveg nehéz. Jajj! Már megint próba van! De a végeredmény jól sikerült, és amikor odajöttek gratulálni a meghívott vendégek, tanárok, barátok, szülők, akkor el is felejtettük a fáradságokat. Megcsináltuk és megértük!”

Reméljük, ezt a kedves hagyományt tovább ápolják Üllön, szép példát adva ezzel a hazaszeretetre nevelésnek.

Gratulálunk mindenkinek!

Magócsi Károlyné

Múltunkból

1947 ESEMÉNYEI

Január 8. A VKM 17.491/1947. III. üo. számú – Alexits György államtitkár által aláírt – rendelete az ország valamennyi iskolájában engedélyezte a GYOE úttörő gyermekmozgalom szervezését. (Az iskolához sokszorosított körlevélként kiküldött rendelet egyetlen hivatalos lapban sem jelent meg.)

Január 10. Az MKP KV Ifjúsági Titkársága az ifjúságpolitikai helyzetről és az aktuális feladatokról készített jelentésének úttörőmozgalomra vonatkozó része többek között rögzítette, hogy az ország területén 220 üzemi, iskolai és területi úttörőcsapat működik 20 000 taggal, s a vezetőképző tanfolyamokon 200 főt képeztek ki, valamint a *Pajtás* című újságot 10 000 példányban terjesztették. A mozgalom előtt álló aktuális teendőket hét pontban vázolták.

Január 14. A budapesti Tankerületi Főigazgató 4.006/1946-47. számú körrendeletében részletesen ismertette az úttörőmozgalom iskolai megindításával kapcsolatos tennivalókat.

Január 30. Megalakult az Országos 48-as Ifjúsági Bizottság. Az alakuló ülés résztvevői – köztük az úttörőmozgalmat képviselő Szendrő Sándor – kiáltványban hirdették meg a centenáriumi ifjúsági mozgalom zászlóbontását.

Február 1. Az úttörő csapatvezetők képzésének elősegítésére Budapesten megalakult a *Petőfi Úttörővezető Gárda*.

Március 1. Megjelent a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezetének gyermekújságja, a *Hüvelyk Matyi*.

Március 15. A Múzeumkertben rendezett ifjúsági ünnepségen kb. 5000 kék inges, fehér nyakkendős úttörő vonult fel és koszorúzta meg Petőfi Sándor emléktábláját.

Március 22. Az MKP 1947. évi országgyűlési választási tevékenységének részeként *Játszótér* akciókat szervezett. Az úttörőket és hozzátar-

tozóikat *Úttörők a játszóterekért!* jelszó keretében mozgósította a játszóterek újjáépítésének, illetve kialakításának munkája.

Március 29. Megalakult az *Úttörő Hírközpont* (Budapest VII. ker., Vilma királyné u. 35/c.). Célja a helyi úttörőhírek összegyűjtése a *Pajtás* című lap számára, valamint a különböző lapokban úttörő rovatok létrehozása és hírekkel ellátása.

Április 10. Szávai Nándor budapesti tankerületi főigazgató (4.006/1946-47. számú körrendeletével) jelentést kért a hatáskörébe tartozó iskolák vezetőitől az úttörőmozgalom helyi állapotáról.

Április 30. A VKM a tankerületi főigazgatókhoz intézett 17.491/1947. III. üo. számú rendeletében részletes jelentést kért az iskolákban működő ifjúsági szervezetekről.

Május Megjelent az *Úttörővezető* című folyóirat első száma. A lap célkitűzése az úttörőmozgalom ideológiai állásfoglalásainak, időszerű feladatainak, pedagógiai irányelveinek, gyakorlati tapasztalatainak közzététele volt.

Megszületett az úttörőmozgalom indulója, az *Ej haj száll az ének...* Szövegét Raits István írta, zenéjét Kodály Zoltán komponálta.

Május 6. Szegeden az úttörők polgármesteri engedéllyel pénzgyűjtő akciót szerveztek. (A perselyekben összegyűlt összeget az úttörők nyári táborozására használták fel.)

Május 24-26. Megtartották az *Úttörővezetők (második)* Pünkösdi Országos Értekezletét a *fővárosi szabadság-hegyi úttörőotthonban*. A 150 budapesti és vidéki úttörővezető előtt Szávai Nándor tankerületi főigazgató, *Trencsényi-Waldapfel Imre egyetemi magántanár*, *Szendrő Sándor országos elnök*, *Nádor György országos főtitkár*, *Szirmai Éva GYOE főtitkár* és *Galántai Sándor oktatási osztályvezető* értékelték a mozgalom fél éves fejlődését. A résztvevők 10 pontos határozatban foglalták össze az úttörőmozgalom előtt álló nyári feladatokat.

Június 13. Megjelent az úttörőmozgalom első *Táborozási Szabályzata*. (A nyár folyamán a társadalmi összefogással létrehozott csapattáborok, sátorok híján, nagyrészt épületekben kerültek megrendezésre.)

Június 15. Debrecenben városi szintű közös úttörőavatást tartottak, melyen részt vett Szirmai Éva, a GYOE főtitkára is.

A *Pajtás* című lap hírül adta: „*Jelenleg 205 vidéki iskolai csapat működik kb. 300 pedagógus részvételével. Eddig 21 vármegyében alakult meg az Úttörő Mozgalom Iskolai Bizottsága.*”

A pesterzsébeti úttörők zászlóavatásán ünnepi beszédet mondott Balassa Ottóné, a GYOE elnöke. Az ünnepségen ugyancsak résztvevő Szávai Nándor tankerületi főigazgató *Úttörők az iskolában, pedagógusok az úttörőmozgalomban* címmel tartott előadást a nagyszámú közönség előtt.

Június 22. A velencei 171. számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat tagjainak avatásán megjelent Rajk László belügyminiszter és Rajk Lászlóné, az MNDSZ elnöke is.

Július Bóka László, a VKM államtitkára az Úttörővezető című folyóirat hasábjain felhívással fordult a magyar nevelőkhöz: „Az úttörőmozgalom a magyar demokrácia egyik legfontosabb szerve. Ennek a mozgalomnak nincs vitatható értékű múltja, csak ragyogó jövője van. A szabadságszerető, igazságos, dolgozó és közösségi öntudattal felnövekvő embertípus kialakítását ettől a mozgalomtól várhatjuk a legtöbb joggal, ezért hívok minden magyar nevelőt: Kapcsolódjék be ebbe a munkába!”

Július 1- augusztus 29. Az első nyári országos úttörővezető-képző táborban – a Pest megyei Gombán – hat turnusban tíznapos váltásokkal kb. 600 fiú és leány örs-, ifjú- és felnőtt vezetőt képeztek ki.

Július 3. Budapesten megkezdődött a „napközi nyaraltatás”, melyen közel 2000 gyermek vehetett részt. A villamoson való utaztatás költségét az Úttörőközpont átvállalta.

Július 22. A prágai VIT-re kiutazó 264 tagú magyar küldöttség 20 tagú úttörődelegációját Szendrő Sándor és Nádor György vezette.

Július 25. – augusztus 17. Az I. Világifjúsági Találkozót (VIT) Prágában rendezték 73 ország 17 000 küldöttje részvételével. A találkozó kulturális rendezvényein 47 ország 3000 fiatalja mutatkozott be. A nemzetek kiállításán a magyar delegáció 3. helyezést ért el.

Augusztus 11. A Jugoszláv Népi Ifjúsági Szövetség meghívására 52 magyar úttörő utazott a horvát és albán tengerpartra egyhónapos táborozásra.

Szeptember 1. Befejeződtek a nyári táborozások, melynek eredményeként ebben az évben 57 hazai és 3 külföldi táborban kb. 10 000 úttörő nyaralt.

Szeptember 19. Szávai Nándor tankerületi főigazgató Úttörő Gyermekmozgalom működése az iskolában címmel adott ki körlevelet Budapest tanfelügyelőinek és igazgatóinak (5916 1947-648. sz.)

Október 6. Az úttörők is részt vettek a 13 aradi vértanú emlékére rendezett fáklyás ifjúsági kegyeleti stafétán.

November 17. A VKM-ben Ortutay Gyula miniszter elnökletével tanácskozást tartottak az úttörőmozgalom jövőjéről. Bóka László államtitkár a jó gyermekirodalom fontosságát, míg Alexits György államtitkár egy nyári úttörőváros létrehozásának tervét ismertette. Felmerült egy úttörővasút építésének ötlete is. A tanácskozás egyúttal az Úttörő Nevelési Tanács megalakulását is jelentette, melynek elnöke Ortutay Gyula miniszter lett.

1957 ESEMÉNYEI

Január 14. Az általános iskolákban országszerte megkezdődött a tanítás.

Január 31. Az egykori *Pajtás* című lap *Képes Gyermekújság* címmel jelent meg.

Február 18-19. A Magyar Őrszemcsapatok Szövetsége I. Országos Értekezlete Budapesten az Orvos-egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének székházában

ülésezett. A tanácskozás deklarálta a Magyar Őrszemcsapatok Szövetsége tevékenységének beszüntetését, és az MSZMP irányelvei alapján a Magyar Úttörők Szövetsége (a továbbiakban úttörőszövetség) megalakulását. Az úttörőmozgalom múltjának elemzését, az újjáalakult szervezet célkitűzéseit és programját tartalmazó beszámolót Prof. Dr. Trencsényi-Waldapfel Imre akadémikus, az úttörőmozgalom alapító tagja tartotta. Az ezt követő szokatlanul nyílt vitában 29-en szólaltak fel, köztük Köböl József az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottságának tagja. A két napos értekezlet végén a résztvevők elfogadták az Úttörőszövetség működési szabályzatát, és megválasztották a 65 tagú Országos Vezetőségét. A tanácskozás befejezése után az újonnan választott Országos Vezetőség elfogadta az Országos Elnökség tagjaira tett javaslatot. (Az Országos Elnökség elnökévé Prof. Dr. Trencsényi-Waldapfel Imrét, ügyvezető elnökévé Surányi Lászlót, tagjaivá Burda Ferencet, Kálmán Györgyöt, Kiss Mihályt, Kovács Ottót, Mihályfi Sándort, Philip Magdát, Rakó Józsefet, Sándor Györgyöt, Szendrő Sándort, Szabó Annát, Székely Tibort és Szirmai Évát választották.)

Február 27. Az ifjúsági szervezetek vezetőinek országos tanácskozásán állást foglaltak az egységes kommunista ifjúsági szervezet létrehozása mellett.

Április 4. A *Képes Gyermekújság* című lap ismét *Pajtás* néven, az Úttörőszövetség központi lapjaként jelenik meg.

Április 28. A fővárosi úttörők – 92 órs több mint 1.100 úttörőjének részvételével – nagyszabású akadályversenyt rendeztek május 1-je tiszteletére.

Május – Június Az úttörőcsapatok újjáalakulásuk sorrendjében új működési engedélyt kaptak. (Mivel az úttörőcsapatok működési engedély kérelmét megynként gyűjtötték össze és küldték fel az országos központba, ezért a ténylegesen kapott csapatszámok és az újjáalakulási sorrend csak hozzávetőlegesen voltak pontosak.)

Május 1. Elkészült az Úttörőszövetség új úttörőjelvénye. (A nemzeti színű zászló közepén hármasszögű és a zászló nyelén Előre felirat.)

Június – július - augusztus A nyár folyamán elkezdődtek Csillebércen a vezetőképző táborok. A kéthetes turnusokban csapatvezetők és rajvezetők képzése történt, akik az újjáalakult úttörőcsapatokban tevékenykedtek szeptembertől az 1957/58. tanévben.

Június Az Úttörőszövetség *Tájékoztató* címmel kiadványsorozatot indított.

Június 2. Negyven úttörővezetőt tüntettek ki a megváltozott formájú *Kiváló Úttörővezető* kitüntetéssel.

Június 5. Az Úttörőszövetség Országos Elnöksége határozatot hozott az úttörőintézmények tevékenységéről.

Július – augusztus A „testvéri pionír szervezetek” meghívására a Moszkva környéki pionír táborokban 500 fő, az NDK táboraiiban 1.700 fő, a bolgár, a csehszlovák, a lengyel és a román úttörőtáborokban több száz magyar úttörő nyaralt.

Július 1. Az Úttörőszövetség irányítása alá kerültek az úttörőintézmények, s elkezdődtek ezek mozgalmi központokká alakítása.

Július 28 – augusztus 11. A VI. Világifjúsági Találkozót 131 ország 34.000 küldöttének részvételével Moszkvában rendezték meg.

Szeptember Ismét megjelent az Úttörőszövetség vezetők számára kiadott folyóirata, az *Úttörővezető*.

Október 13. A Nemzetközi Könnyűatlétikai Négytusa Bajnokság magyar döntőjét Budapesten, a Margitszigeti Úttörősporttelepen rendezték meg.

November 9. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom (NOSZF) 40. évfordulója alkalmából az Úttörőszövetség Országos Elnöksége Budapesten a Magyar Néphadsereg Központi Tiszti házában ünnepséget rendezett, ahol az úttörőmozgalom újjászervezésében végzett tevékenységért 113 úttörővezetőt *Kiváló Úttörővezető*, 190 úttörőt *Kiváló Úttörőmunkáért* kitüntetéssel jutalmaztak.

In memoriam

Ferencz Lajos
(1925-2007)

Súlyos veszteség ért bennünket. Éle-
tének 82. évében elhunyt Ferencz Lajos,
a Május Elseje Társaság alapító, örökös
tagja, a Fáklya, a Dialektika, az Óbudai
Munkás és számos kiadvány – közte a
Múltunk Öröksége Alapítvány időszakos
tájékoztatójának – nyomdai szerkesztője.
Ezeket jó szándékkal, barátsággal, tár-
sadalmi munkában végezte. Nagyon so-
kat köszönhetünk neki mi is.

Lajos bácsi tíz éven át önzetlenül
végezte a mi Tájékoztatónk műszaki
szerkesztését. Mindig szívén viselte,
hogy lapunk hiba nélkül, időben jelenjen
meg. „Imrikém! Gyere, kész a kefe,
nézd át!” – szólt nagyon sokszor a
telefonba. És én mentem hozzá budai
lakásába zimankós hőésében vagy
kánikulai hőségben egyaránt olvasni,
javítani a lapot. Mindig szeretettel
fogadott, csak eleinte zsörtölődött,
amikor nem külön fájlban írtuk a
cikkeket. „Imrikém! Mi van veletek?
Mikor hozod az új számot?” – kérdezte
több alkalommal is, amikor hiányolt
bennünket. Így volt ez ennél a számnál
is, amit már nem vihettem neki...

Temetésén részt vettünk, ravatalára
koszorút helyeztünk alapítványunk ne-
vében. A búcsúztatásán ismertük meg
jobban küzdelmes életét. Már 11 éve-
sen munkát vállalt az iskola mellett,
hogy özvegy édesanyjának segítsen. „Ő
neki volt a leghosszabb idejű munkavi-
szonya a Társadalombiztosítási Intézet
nyilvántartásában” – mondta a beszé-
dében Rozsnyai Ervin, a Marx Károly
Társaság elnöke. Lajos bácsi fiatalon
bekapcsolódott a munkásmozgalomba
és haláláig szolgált a ügyet. Csak
halálával és köszönettel tartozunk neki,
emlékét kegyelettel megőrizzük.

(Sz.I.)

Kadnár Lajos
(1956-2007)

A veszprémi Báthory István Ált. Isk.
igazgatója, korábban a veszprémi járás
úttörőútkára (1980-1984), majd a
Veszprém Megyei Úttörőelnökség
elnöke (1984-1990) volt. Több
társadalmi szervezetben volt választott
tisztsége korábban és jelenleg is,
amelyekben fáradhatatlanul dolgozott.
A városi Önkormányzat oktatási és
ifjúsági bizottság tagjaként is
lelkiismeretesen szolgált az
oktatásügyet és a gyermekek érdekeit.

Heilig János
(1933 -2007)

Gyömrőn született, egész élete,
munkássága ehhez a városhoz kötötte.,
amelynek valamennyi általános
iskolájában és gimnáziumában is
tanított.

Mozgalmi munkáját ifiként kezdte.
Jelentős részt vállalt a gyömrői Ságvári
Endre Úttörőház szakági munkájában
is.

Nem csak Pest megyében, hanem
országosan is ismerték a túrázó
táborozó vezetők. Kiemelkedő
tevékenységet végzett 1956-tól a Pest
megyei úttörők zamárdi táborának
építésében, amelynek éveken át
gazdasági vezetője is volt. Minden
egyik épülethez, valamennyi elültetett
fához emléke fűződik. Szívén viselte a
tábor további építését, fejlesztését.
Tavaly nyáron ünnepeltük a tábor 50.
évfordulóját, amelyre már nem tudott
eljönni betegsége miatt, de levélben
szeretettel köszöntött mindenkit... Mi
pedig most búcsúozunk tőle, de emlékét
szívünkben őrizzük.

Magócsi Károlyné
Szabó Imre

MEGHÍVÓ

A Múltunk Öröksége Alapítvány
2007. június 29. és július 1. között
kibővített kuratóriumi ülést tart
Kismaroson, a Pest Megyei
Gyerme- és Ifjúsági Alapítvány
táborában. A rendezvényre minden
érdeklődőt szeretettel várunk!
Részvételi szándékukat kérjük,
levélben jelezzék a következő
címre:

Múltunk Öröksége Alapítvány
1035 Budapest

Szél u. 19. II. emelet 12.

A programról, ellátásról és a
közlekedésről részletes tájékoztatót
küldünk a jelentkezőknek.

Kedves Barátaim!

Az úttörővezetők lexikonának
megjelenése óta többen jelezték,
hogy kimaradtak belőle. Ezért
lehetőséget biztosítunk a pótlólagos
jelentkezésre az alábbi adatlap
kérdéseire adott válaszok
visszaküldésével. Kérjük, éljete-
k a lehetőséggel, hiszen megérdemlitek,
hogy az utókor számára – amely
remélhetőleg a jelenleginél jobban
megbecsüli majd az
Úttörőmozgalom értékeit – a Ti
tevékenységeket is megörökítsük!

Baráti üdvözléssel:

Dr. Tóth József
az Úttörők Baráti Köre elnöke

A D A T L A P

Magyar Úttörővezetők Lexikona

Név:
Születési hely, év, hó, nap:
Munkahelyeim, beosztásaim
(től-ig):
Úttörőmozgalmi megbízatásaim
(től-ig):
Kitüntetésem (állami, szakmai,
mozgalmi):
Különösnek jelentősnek tartom
mozgalmi munkámból:
Egyéb közlendőim:
Megjelent munkáim (önálló kötet,
társszerző, szerkesztő):

Visszaküldendő május 31-ig

Dr. Tóth József címére:

1125 Bp., Trencsényi u. 48.

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: dr. Szabó Imre

Felelős kiadó: Jelenics József

Kiadja az Alapítvány kuratóriuma, 1035 Budapest III., Szél u. 19.

Szerzők: Jelenics József, Magócsi Károlyné, dr. Szabó Imre, dr.

Tóth József

Nyomdai előkészítő: Révész György

Nyomás: PharmaPress Nyomda

Felelős vezető: Dávid Ferenc igazgató